

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Aneks 2. do Komunikatu dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka etnicznego w roku 2023
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język łemkowski, część ustna
<i>Termin egzaminu:</i>	Termin główny – maj 2023 r. Termin dodatkowy – czerwiec 2023 r.
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	1 marca 2023 r.

Na podstawie § 59b oraz § 59c ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego¹ w **Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka etnicznego w roku 2023** wprowadza się następujące zmiany: liczbę jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka etnicznego obowiązującą w roku 2023 ogranicza się do 20.²

Zadania jawne obowiązujące w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego w 2023 r.

Zadania opublikowane w *Komunikacie dyrektora Centralnej Komisji Egzaminacyjnej z 1 września 2021 r. w sprawie listy jawnych zadań w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego jako języka etnicznego w roku 2023*, ale **nieobowiązujące na egzaminie w 2023 r.** podane są w drugiej części niniejszego aneksu.

1. Образ меджелюдських реляцій в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Владимира Хыляка *Мій блаженної пам'яті дяк* і іншого літературного тексту.
2. Мотив зрады в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка *Великий перекінчык в малым розмірі* і іншого літературного тексту.
3. Як лемківскы творці представляють травматичны події з історії свого народу. Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до дневника Теофіля Куриллы *Дневник Лемка з Талергофу* і іншого літературного тексту.
4. Мотив еміграції в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Ваня Гунянки *В Америці* і іншого літературного тексту.
5. Як в лемківській літературі сут представляваны рідны традиції? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до песьы Івана Русенки *Вертеп в Карпатах* і іншого літературного тексту.
6. Образ войны в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Симеона Пыжа *Горлицкій Бурсак* і іншого літературного тексту.
7. Мотив приязни в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Семана Мадзеляна *Ой, верше, мій верше* і іншого літературного тексту.
8. Рідны звыкы і віруваня в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповідання Семана Мадзеляна *Дідова студня* і іншого літературного тексту.
9. Яку функцию полнят співанкы/ співаня в жытю Русинів Лемків? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповідання Марії Мальцовской *Веце біды як воды* і іншого літературного тексту.

¹ Dz.U. poz. 1644, z późn. zm., w szczególności w szczególności rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 23 lutego 2023 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. poz. 366).

² Szczegółowy opis części ustnej egzaminu maturalnego z języka ukraińskiego od roku szkolnego 2022/2023 (dla absolwentów 4-letniego liceum ogólnokształcącego oraz 5-letniego technikum) jest dostępny w [Informatorze o egzaminie maturalnym z języka łemkowskiego jako języka mniejszości etnicznej](#). Niniejsza lista zadań jawnych określa **wyłącznie** zakres wiadomości i umiejętności sprawdzanych w pierwszym zadaniu w zestawie egzaminacyjnym, który zdający będzie losował podczas części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego w 2023 r. Niniejsza lista **nie wyczerpuje jednak** tematyki omawianej w zakresie każdej z lektur obowiązkowych. Lista ta **nie stanowi również** wytycznych dla nauczycieli określających wyłączną tematykę, która powinna być poruszana podczas zajęć. Znajomość problematyki lektur obowiązkowych sprawdzana będzie również w części pisemnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego, także w zakresie, którego nie obejmuje niniejszy *Komunikat*.

10. Образ сусідських одношынь на Лемковині. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
11. Як творці представляют лемківскы ярмакы сперед выселінь? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Івана Головчака **Купила коту в мішку** і іншого літературного тексту.
12. Як выглядают одношыня медже чловеком а природом? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до байкы/ оповіданя Івана Головчака **Не рубай яличку** і іншого літературного тексту.
13. Трагедия выселіня в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пёсы Андрия Копчы **Одтяте коріня** і іншого літературного тексту.
14. Як творці представляют дітиньство на Лемковині? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до спомину Теодора Кузяка **Такэ было моє дітинство** і іншого літературного тексту.
15. Мотив подорожы в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Павла Ксеніча **Куріня шкодит** і іншого літературного тексту.
16. Лемківскы Ватры як єден зо способів плеканя рідного. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Павла Ксеніча **Петро і Ватра** і іншого літературного тексту.
17. Як творці представляют лемківскы села сперед выселіня? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Михайла Дзіндзя **Пришла коза до воза** і іншого літературного тексту.
18. Образ лемківскых свят в літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Петра Мурянки **Велічне інтермеццо** і іншого літературного тексту.
19. Што чловекови приносит щестя? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Петра Мурянки **Велічне інтермеццо** і іншого літературного тексту.
20. Як творці навязуют до лемківского жытя на селі по выселінях? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до повісти Мирослава Нагача **Бомбель** і іншого літературного тексту.

CENTRALNA KOMISJA EGZAMINACYJNA
DYREKTOR

dr Marcin Smolik

Zadania jawne wymienione w Komunikacie z 2021 r., ale nieobowiązujące w części ustnej egzaminu maturalnego z języka łemkowskiego w 2023 r.

1. Мотив біди в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до повісти Владимира Хыляка **Руска доля** і іншого літературного тексту.
2. Мотив сну в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пьесы Клавдії Алексович **Заморочена** і іншого літературного тексту.
3. Мотив матери в літературних текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Михайла Нестерака **Для Тебе, моя мати!** і іншого літературного тексту.

Уж Тебе ніт, о моя мати!
Я правду тоту розумію,
Та, Боже мій, я все не сьмію
Істині гіркій віру дати.

Де не посмотрю, в каждый кутик,
Там всяди мене, мамо, гласкаш;
Хоц нігде, нігде Тя не чути,
Знам, же не вмерла Твоя ласка.

Коли ем Тобі раз остатній
Зо слезом гварил — выбач мамо,
Хоц жаль безмірний слово затмил,
Ты голубила мя очами.

Товды то ледво чутний голос
Годен — мі злему — был пращати,
Што нераз я Твій сивий волос
Не знал належні вшанувати.

М. Нестерак, *Для Тебе, моя мати!*, «Лемківскій Календар 1994», с. 93.

4. Чом записуваня травматичных досвідчынь ест важне для łemківской літературы? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до дневника Теофіля Курилли **Дневник Лемка з Талергофу** і іншого літературного тексту.
5. Як Лемкы можут тратити свій рідный язык? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Ваня Гунянки **В Америці** і іншого літературного тексту.
6. Як творці передставляют Лемковину по выселінях? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенкы **Тепер на Лемковині** і іншого літературного тексту.

А терер смутно там в Карпатах,
Нигде не дзвонит в церквах дзвон,
Не видно там нашого брата
— ани в Высовій,
— ани в Лабовій,
вшыткы вон!

Лемківскей не чути бесіды,
Затихли пісні серед гір,
Лем духы дідів, пра-прадів
блукуют сами
медже горами
з бору в бір. [...]

Гей, бідны Лемжы выселены,
Од Одры — Нисы по Дон-Бас,
А села, поля залишены,
опустошали,
позарастали
терньом зае.

І. Русенко, *Тепер на Лемковині*, [в:] І. Русенко, *Русенко. Выбране*, ред. П. Трохановскій, Крениця-Ліґниця 2010, с. 133.

7. Яку функцию в лемківській літературі ма вводжыня гірскога красевиду? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенкы **Лемковина** і іншого літературного тексту.

Каменисти-пути і потоки рвучы,
Березовы дебры і лісы дремучы,
Кычеры высокы, поляны зелены,
Пропастны ростокы, зрубы пороснены...
А школы маленькы, хыжы деревяны,
Діточкы босенкы, люде застараны...
Темно в хыжи, смутно смотрят іконы на стінах,
Коло пеца бренчат мухы, гуси, куры в сінях...
Кус дерева за стодолом, на купі чатина,
Біда смотрит через выгяд — ото Лемковина.

Я родил ся твоім сыном — доля моя бідна,
Та люблю тя, Лемковино, моя мати рідна!
І хоц земля наша бідна, доля незавидна —
Не забудут моі очы тихых гірских ночи,
Ани серце не забуде, покаль жыти буде.

Бо ци-м годен позабыти нашу гірску красу,
І сморечкы, і поляны, де ся уці пасут,
І черниці, і яфыры, ягоды, малины?...
Верабеже, не забуду нігда Лемковины! [...]

І. Русенко, *Лемковина*, [в:] *Русенко. Выбране*, ред. П. Трохановскій, Крениця-Ліґниця 2010, с. 39.

8. Чом вчыня ся ест важне в жытю чловека? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Русенкы **Треба нам науки** і іншого літературного тексту.

Хоц маме кріпкы руки,
Хоц маме добре здравя —
Без школи, без науки
Мудрійшы нас задавят.

Бо хоц голову маме
І мозок в тій голіві,
То мы не понимамо,
Што о нас дахто повіст.

Бо хоц і очы маме,
Видимо, як сонце світит,

Лем вшыткого, як другы,
Не можеме видіти.

Мы лем горе чуеме,
Бо серце маме в груди,
Лем того горя ништо
Николи чути не буде.

Хто нам другом, хто врагом?
Мы каждому вірили,
На мотузку нас вѣли —
Свойой не мали мы ціли.

І мы все бідны, голы,
Хоц маме кріпкы руки.
Бо ніт в нас свойой школы
І свойой ніт науки.

І. Русенко, *Треба нам науки*, [в:] *Русенко. Выбрано*, ред. П. Трохановскій,
Крениця-Ліґниця 2010, с. 48.

9. Яка єст роля літературы в сохраниню памяти о минулым? Оповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Нестора Репѣлы **Опиш вшытко** і іншого літературного тексту.

Жыла давно Лемковина,
Сьпівали Бескіды,
Пок не пришла зла година,
Пок не пришла біда
Зо свойом мітлом горесном
І гет од Ославы
По Дунаєц безжалісно
Лемків вымітала. [...]

Оповідай словом злотым
Опиш на папері —
Гет о вшыткым, правдом, о тым
Смутным і весельым.
Най чытают, най же знають —
Де тоты Бескіды,
Яка тотя Лемковина,
Де жыли прадіды.

Опиш вшытко о тым краю,
Опиш го праведні,
Опиш тугом, слезми, жальом,
Вдыхний сум душевний.

Най чытают, най же знають
Што ім треба знати,
І най тотя поважають,
Што єст для них святіст.

Не тотя святіст жытьова —

Што єст гнеска в сьвітї,
Але тотя народова —
Чыйой мы сме діти.

Н. Репела, *Опиш вшытко*, [в:] того же, *Місце при столі*, Крениця-Пігниця 2001, с. 10–11.

10. Мотив любви в литературных текстах. Проанализуй проблем, одкликуючы ся до верша Дюры Папгаргая *Любов не зна зраниц* і іншого літературного тексту.

Жаба една.
Повідала же мя любит,
а не дала полизати
капкы леду.
Но і така то мі любов!
Добрі гварят
міркуй бо тя бабы зведут
аж і втовды
кед вечерю варят.

Жаба една.
Хоц бы мі лем шкарупинкы
кус лишыла.
Ба, є! Бодай ся ньом задавила
кед є така.
Лишу я ей, най банус,
най нарікат.
Не дістане
ани тілко з мойой гумы
ани слину з медівника.

Жаба една.
Булю ввидит мою морков
зо заграды,
ани златко з чекуляды,
ни папірчык зо жувача,
ни родзынкы із копача.

Кед бы хоц лем
на другіраз обцяла,
але такой одрубала:
ты зашпаруй на футболю,
та куп собі —
добры леды ма Вархоляк.

Жаба една.
Така мала
а уж грозит, такой бреше.
Повіл бым ій
най ю чорт до фраса несе.
А не можу.
Серце не даст.
Кед ю виджу, та аж росну,
аж не міщу ся на двері.

Што-ту можу.
Зас на леды мус просити
од матері.

Д. Папгаргай, *Любов не зна границ*, [в:] *Мамко, куп мі книжку. Антольоґія діточой поезії*, ред. П. Трохановский, Nowy Sącz 1995, с. 206–207.

11. Мотив жены в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до спомину Марии Мальцовской **Материна свічка** і іншого літературного тексту.
12. Мотив незгоды в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
13. Образ газдыні в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Груба Берта** і іншого літературного тексту.
14. З чым ся лемківскым творцям асоціює Лемковина? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до гуморескы Івана Желема **Повіл бы-м вам дашто** і іншого літературного тексту.
15. Мотив туги за втраченом Отчызнам в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Івана Желема *****Уж ся мі не снит** і іншого літературного тексту.

Уж ся мі не снит
Рін над потоком
І гуси на ній гелґотливы.
Уж ся мі не снят
Тополі высокы
Над хыжом мойом сиротливом.
Уж ся мі не снят
Камінны урвиска
І гірскы зелены убочы.
Уж ся мі не снят
Далекы і близкы
Карпатскы замрияны ночы.
Уж ся мі не снит,
Же Фырдей задерат
До хмары високу вершыну.
І смутно, як отець
За сыном вызерат
За мном аж ту в Україну.
Уж ся мі не снит
В щесливу годину
Край, што є мі дал го, о Боже,
Уж ся мі не снит
Моя Лемковина,
Бо спати уж про ню не можу.

І. Желем, *****Уж ся мі не снит**, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антольоґія повиселенчой лемкіеской літературы*, ред. О. Дуць-Файфөр, Ліґниця 2002, с. 143–144.

16. Якы літературны способы хоснуют лемківскы творці, жебы «вернути» до втраченой Лемковины? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Желема *****Уж ся мі не снит** і іншого літературного тексту.

Уж ся мі не снит
Рін над потоком
І гуси на ній гелґотливы.

Уж ся мі не снят
Тополі высокы
Над хыжом мойом сиротливом.
Уж ся мі не снят
Камінны урвиска
І гірскы зелены убочы.
Уж ся мі не снят
Далеки і близкы
Карпатскы замряны нocy.
Уж ся мі не снят,
Же Фырдей задерат
До хмары високу вершыну.
І смутно, як отець
За сыном вызерат
За мном аж ту в Україну.
Уж ся мі не снят
В щесливу годину
Край, што с мі дал го, о Боже,
Уж ся мі не снят
Моя Лемковина,
Бо спати уж про ню не можу.

1. Желем, *** Уж ся мі не снят, [в:] Ци то лем туга, ци надія. Антологія повеyselенчой лемкіеской літературы, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 143–144.

17. Чом для чловека ест важне місце, де ся вродил? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Желема **Блудний сын** і іншого літературного тексту.

Лем едно мя болит,
Лем едно
І душу мі трапит
Заодно, —
За тобом, мій краю,
Розпука
І туга, што ниґда
Не стухат.
Полечу, на крылах
Полечу
Я в тоту манливу
Далечу.
Як стану на гірскій
Убочы,
То повім: «Маш серце,
Што хочеш».
Пак піду зберати
Я всяди
Дітинства свойого
Принады,
А рідна землиця
Мі рече:
«Де с блудил, шалений
Чловече?»
За свою зневіру,

За зраду
До лона земного
Припаду
І слезы каюня
Пролію,
І в скрусі покутній
Землію.
Як скуплю уж свою
Провину,
Проречут зас горы:
«Наш сыну!»
І тоты мя слова
Пророчы
До сонця піднесу
Од ночы.

І. Желем, *Блудный сын*, [в:] *Ци то лем туза, ци надія. Антологія повиселенчой лемкіевской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 142–143.

18. Чом для человека ест важна гордіст зо своего походжыня? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Івана Головача *** **Я не скривлю ся за тото** і іншого літературного тексту.

Я не скривлю ся за тото,
Же мя назве дахто Лемком.
Так! Я люблю рідны горы
З їх окрасом зелененьком.

Одкаль люде ся дознали
Бы про Тебе Лемковино,
Якбы племя не носило
Тоту назву з часу плыном.

Час тот молю і колютил
Імя твое, любя земляю,
Не роздусил, не роздробил,
Хоц розметал рідне племя.

Роснут гнеска розшмарены
Люде гір в округлым світі,
В людскым мори ся колютят
Іх потомкы — милы діти.

Може зникнут капльом в мори
Мої Горці розметаны...
Але вірю, Лемковино,
Твое імя не зовяне.

І. Головач, *** *Я не скривлю ся за тото*, [в:] *Ци то лем туза, ци надія. Антологія повиселенчой лемкіевской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, 158–159.

19. Мотив повороту на Лемковину в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до верша Меланії Собин **Поворот** і іншого літературного тексту.

Уж скінчыло ся чеканя
Безнадійне,
Уж вертаме ся до тебе,
Земле рідна.

Оплакана, недоступна,
В снах выснута,
Здичавіла одлогами
Долгы літа.

Задушевны ти несеме
Поздравліня,
О, витай же, сиротино
Наша мила.
Мы злісеме тебе потом,
Як росицьом,
Несдного зачудуеш,
Красавицьо.

Вшыткы силы ти оддаме,
Як матери,
Отвориме нашыроко
Тяжкы двері.

Заореме толочыска
Каменисты,
Вітер зерном заколыше
Колисистым.

Хліб пахнячый нам зародиш,
Земле наша,
Для жывины даш до волі
Здравой пашы.

Іщы дзвигнеш ся, заквітнеш
Зелен майом,
В полях птажы ти весело
Заспівають.

Товды серце утруджене
Одпочыне;
Ти, в пристани твой тихій,
Лемковино.

М. Собин, *Поворот*, [в:] *Ци то лем туза, ци надія. Антологія поезыселенчой лемкіеской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 131–132.

20. Мотив Лемковины в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Меланії Собин **Лемковина** і іншого літературного тексту.

*Дорогому Няньови
— в вічну памят*

Карпаты—Бескыды,
Краю молодости,
Земльє моїх надій незбытых
Кілко там свободы
Было і радости,
Як легко там было ходити.

Не сады, винниці,
Лем буки, ялиці
Вашы покрывають хырбаты,
Мятом, чабриками
Пахнут в сонци травы,
Студена водичка, лем пити.

Верхы і долины—
Моя Лемковино,
Земльє птахів співом славлена!
Надыйде до тебе
Мій голос з чужыны,
Послухай ты його, єдина:

Далеко од тебе
Бє ся серце моє,
З мысли мі не зыйдеш николи;
Не мож привыкнути,
Тєбе позабыти,
Серцю приказати, бо болит!

Бє пташына в клітці,
Хоц выгоды має,
З розпачы по стінах бє крылом.
Я, хой і не в нужді,—
Радости не маю,
Бє нич мі в чужыні не миле. [...]

М. Собин, *Лемковина*, [в:] *Ци то лем туза, ци надія. Антологія поезієселенчой лемкієской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Ліґниця 2002, с. 128–129.

21. Мотив етнічного коріння в літературных текстах. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до пєсы Андрия Копчы **Одтяте коріння** і іншого літературного тексту.
22. Як творці передставляють жытя по смерти? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до гуморескы Теодора Кузяка **Сафат в Раю** і іншого літературного тексту.
23. Што сучасні значыт для Лемків любов до своей отчизны? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до оповіданя Павла Коробчака *** **Нигда-м не виділ зір...** і іншого літературного тексту.
24. Образ лемківского гандлю перед выселіньом. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до оповіданя Михайла Дзіндзья **Як Гарась коня помінял** і іншого літературного тексту.
25. Мотив птахів в лемківській літературі. Проаналізуй проблем, одкликуючы ся до верша Олены Дуць *** **бідны люде** і іншого літературного тексту.

бідны люде
не знають

квитучых вышен
пред порогом
зберают застараніет

бідны люде
не звідують ся
не што

бідны люде
подібны до птахів

О. Дуць, *** *бідны люде*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенной лемкіеьской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Лігниця 2002, с. 251.

26. Опозиция межде Лемковином а Чужыном в лемкіеьской літературы. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до верша Олены Дуць **Астобіоґрафія** і іншого літературного тексту.

Шізофренія
ци лем я надвоє
моє
твое
чыі імена
в нас вписаны
де моя земля
а де тота што мя родила
кілко поколінь іщы міне
підомном
надомном
сехнут травы

ци то лем туга
ци надія

О. Дуць, *Астобіоґрафія*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенной лемкіеьской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Лігниця 2002, с. 256.

27. Мотив хыжы в літературных текстах. Проаналізуј проблем, одкликуючы ся до оповідання Володислава Грабана **Велійны ремініцензій** і іншого літературного тексту.

28. Як творці передставляют свої мрії, жебы вернути до Отчыны? Одповідж на звіданя, одкликуючы ся до верша Володислава Грабана **Вертаня** і іншого літературного тексту.

На убочы
Хыжа дітинства
Босонога
Штораз дальша
Вертаню
Квітя выглядів
Пішля
Камінцями рік
Як дикы лебеді

В. Грабан, *Вертаня*, [в:] *Ци то лем туга, ци надія. Антологія повиселенной лемкіеьской літературы*, ред. О. Дуць-Файфер, Лігниця 2002, с. 238–239.

29. Мотив работы в литературных текстах. Проанализуй проблем, одкликуючы ся до верша Петра Мурянки **Мурянчыско** і іншого літературного тексту.

Мурянка з муряночком
доріжком-стежечком
серед свойого світа
диганяют жытя

Помож сестричке
помож братчыку
сама не дигну
тоту іглу
О-ту на горбочку
о-ту при ялици
збудуеме хыжку

Спокійно тихіцько
будеме сой жыти
ед червів-хробаків
рідний ліс хоронити

Двигай-ся хыжке
мірай інжинірю
жебы ся не сховзля
мурянчыско

Болят мя ручки
болят ножкы
цілий ден ходилам
аж під тамту сосну
зато серце мое
от радости мліє
бо уж на вершечку
вінчык зеленіє

Спочывай сестричке
спочывай братчыку
ліса шум несе сон
пора-одпочынку

Хру-хру
дика-свиня
хру-хру
іде з рылом
цілу морду
аж по-уха
штурила

Ратицями молотила
в іклах злісно-тырмосила
цілым лісом
цілым світом
обносила

Гей гей сестричко
гой-гой-братчыку
сама не дигну
тоту іглу

А-ту
на горбочку

а-ту
при ялици
збудуэме хыжку

П. Мурынка, *Мурыначыско*, [в:] тот же, *Як соків воды на камѣни*, Варшава 1989, с. 170, 172, 174.

30. Што дае чловекови жытя во спільноті? Одповідж на звіданя, одкликуючи ся до верша Пѣтра Мурынки *Мурыначыско* і іншого літературного тексту.

Мурынка з мурыночком
доріжком-стежечком
серед свойого світа
диганяют жытя

Помож сестричко
помож братчыку
сама не дигну
тоту іглу
О-ту на горбочку
о-ту при ялици
збудуэме хыжку

Спокійно тихіцько
будэме сой жыти
ед червів-хробаків
рідний ліс хоронити

Двигай-ся хыжко
мірйай інжинірю
жебы-ся не сховзле
мурыначыско

Болят мя ручки
болят ножкы
цілий ден ходилам
аж під тамту сосну
зато-серце-моє
от радості-мліє
бо-уж на вершечку
вінчык-зеленіє

Спачывай сестричко
спачывай братчыку
ліса шум несе сон
пора-одпочынку

Хру-хру
дика-свиня
хру-хру
іде з рылом
цілу морду
аж по уха
штурила

Ратицями молотила
в іклах злісно тырмосила
цілым лісом
цілым світом
обносила
Гей-гей сестричко
гой-гой братчыку
сама не двигну
тоту іглу

А-ту
на горбечку
а-ту
при-ялици
збудуєме хыжку

П. Мурянка, *Муряньсько*, [в:] тот же, *Як соків воды на камени*, Варшава 1989, с. 170, 172, 174.